

Noter fra arkitekt Lisbet Snoager Sloths indlæg i "Haver til Maver" den 20. november 2025 under fællesoverskriften "Fra lystgårde over arbejderboliger til grønne gårde".

De arkitektoniske udfordringer i udviklingen af byfornyelsen i København og Frederiksberg.

De klassiske europæiske storbyer er udviklet fra middelalderbyer omgivet af landbrug til bycentre omgivet af industri og arbejderboliger i slutningen af 1800 tallet.

Saneringen af bycentrene startede som restaurering af fredede bygninger og nedrivninger med henblik på gadegennembrud.

De første saneringer i København og Frederiksberg var privat finansierede.

I 1939 kom den første saneringslov med statslig støtte. Den medførte restaurering af fredede bygninger samt nedrivning af den værste slum og efterfølgende nybyggeri.

I 1972 kom den anden saneringslov med oprettelsen af byfornylsesselskaberne. Den var grundlaget for Helhedsplanen på Nørrebro Gammel Holm og bl.a. Søfronten på Frederiksberg.

I 1980-82 blev byfornylsesloven vedtaget. Den medførte større beboerinddragelse og meget færre nedrivninger. Med både statslig og kommunal finansiering og store puljer til forsøgsprojekter vedrørende energibesparelse og byøkologi.

Det blev en arkitektonisk udfordring at indpasse tidssvarende boliger i den eksisterende nedslidte boligbebyggelse med små lejligheder uden sanitære bekvemmeligheder.

Hvordan skaber vi tidssvarende boliger gennem en transformation af nedslidte arbejderboliger?

Vesterbro blev et laboratorium for at skabe boligtyper for forskellige husstandstyper i bygninger med en husdybde på 12 meter.

En række forskellige muligheder blev gennemgået, som kunne illustreres med en række fotos fra forskellige rapporter, som er udarbejdet for et byfornylsesskab og Boligministeriet men uden ophavsret.

På Frederiksberg var disse udviklingsprojekter inspiration til mange af projekterne på Frederiksberg, hvor de fik et andet udgangspunkt som beskrevet i det indlæg, som Uffe Schultz tidligere har leveret.

Både Vesterbro og Svømmehalskvarteret er således transformeret fra nedslidte, usunde arbejderkvarterer til attraktive boligområder med grønne gårde for flere generationer.

Der blev henvist til hjemmesiden Bolius/bæredygtigt byggeri med henblik på at opretholde en god vedligeholdelsestilstand af boligerne, bygningerne og gårdanlæggene.

Kort om Lisbet Snoager Sloth:

Afdelingsleder og udviklingschef i SBS Byfornyelse ansvarlig for Handlingsplaner for Vesterbro og adskillige udviklingsplaner i DK, Tyskland og Skotland og medlem af adskillige EU-netværk

Medlem af Boligminister Jytte Andersens tænketank

Formand for Arkitektforeningens byplanudvalg

Medlem af arkitektforeningens repræsentantskab

Modtager af den gule mursten og et rejselegat fra Bikubefonden

Indehaver af Snoager By- og Byg med bl.a. udarbejdelse af flere rapporter for Boligstyrelsen

Medlem af bestyrelsen for FBLF.